Raadsbrief

Collegereactie op initiatief raadsvoorstel Referendumverordening Teylingen 2024

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
datum:	22 januari 2024
ons kenmerk:	Z-24-354741
datum collegevergadering:	30 januari 2024
portefeuillehouder:	Mevr. C.G.J. Breuer
behandelend ambtenaar:	C.J.M. Goossens
emailadres:	k.goossens@hltsamen.nl
telefoon:	14 0252
embargo:	☐

Door Forum voor Democratie is op 14 december 2023 een initiatiefvoorstel ingediend om te komen tot een nieuwe "Referendumverordening Teylingen 2024", een verordening strekkend ter vervanging van sinds 1 december 2008 bestaande "Verordening op het raadgevend referendum Teylingen".

Met betrekking tot het ingediende initiatief voorstel tot de invoering van een (gewijzigde) referendumverordening willen we op de eerste plaats opmerken dat het concept dat voorligt bij het initiatiefvoorstel in lijn is met de modelverordening van de VNG. Er bestaan geen formele of juridische beletselen om de verordening, zoals die in concept bij het initiatiefvoorstel is gevoegd, vast te stellen en in te voeren.

Het invoeren van een (gewijzigde) referendumverordening maakt geen onderdeel uit van het raadsprogramma of ons collegeakkoord. Vanuit dat perspectief vinden wij dat wij als college terughoudendheid moeten betrachten bij het innemen van een positie over het al dan niet invoeren van een gewijzigde referendumverordening nu die discussie vanuit een initiatief raadsvoorstel binnen uw raad wordt gevoerd.

Wij zullen ons in deze raadsbrief dan ook in hoofdlijn beperken tot het, vanuit ons perspectief, schetsten van voor- en nadelen voor het invoeren van een (gewijzigde) referendumverordening.
Wij merken daarbij op dat wij op hoofdlijnen ons herkennen in de in het initiatiefvoorstel geschetste voor- en nadelen.

Een referendum kan op grond van belemmeringen in de grondwet overigens nooit bindend zijn, maar is altijd raadgevend. Dat geldt voor zowel correctieve referenda als raadplegende referenda.

Voordelen	Nadelen
• Inwoners kunnen direct stemmen over specifieke kwesties. Dit kan de betrokkenheid bij het politieke proces vergroten. Keerzijde hiervan is dat de representatieve democratie (volksvertegenwoordiging) dreigt te worden uitgehold. • Beslissingen die via een referendum worden genomen, hebben vaak een hoge mate van legitimiteit omdat ze direct door het volk worden genomen. • Referenda kunnen het publieke bewustzijn over specifieke kwesties vergroten en een platform bieden voor publiek debat. • Een correctief referendum kan fungeren als een noodrem procedure (in lijn met bestaande referendumverordening).	• Versimpeling van de werkelijkheid ligt op de loer door alleen te kunnen antwoorden met 'ja' of 'nee'. Voor compromissen is geen ruimte, tussenoplossingen bestaan niet. • Veel politieke kwesties zijn complex en vereisen een grondige kennis om een geïnformeerde beslissing te nemen. Het is mogelijk dat niet alle inwoners de tijd of middelen hebben om zich volledig te informeren. • Referenda kunnen worden misbruikt om de eigen agenda te bevorderen, in plaats van het algemeen belang. • Het organiseren van een referendum is kostbaar, zowel in termen van financiële middelen als in termen van tijd. De in het initiatiefvoorstel geschatte kosten (€ 50.000) achten wij aan de lage kant, zeker als rekening moet worden gehouden met budget voor voorlichting en informatie (onontbeerlijk om kennis te vergaren over het desbetreffende onderwerp). Een budget van circa € 100.000 per referendum lijkt meer realistisch

Tot slot willen wij u nog de volgende overweging meegeven.
In het raadsprogramma en ons collegeakkoord hebben we het centraal stellen van inwoners als speerpunt benoemd. Onderstaande passage uit het raadsprogramma geeft dit weer:

"***Lokale democratie:***
Participatie gaat over de mogelijkheden voor inwoners (ook ondernemers, organisaties, instellingen en belanghebbenden) om mee te denken en mee te doen in een vroeg stadium van een initiatief of vanaf het voortraject van beleids- en projectvorming.

Waar vinden de partijen elkaar op:
- *We betrekken inwoners in een vroeg stadium bij het maken van beleid of het uitvoeren van projecten om mee te denken en te doen (denk hierbij aan beeldvormende sessies, wijkmarkten en klankbordgroepen).*
- *We gebruiken hiervoor verschillende hulpmiddelen die passen bij de doelgroepen die we of ons willen benaderen.*
- *Ook in de volgende fases van een project blijven we inwoners betrekken.*
- *We roepen inwoners op om ons uit te dagen (Right to Challenge).*
- *We nodigen jongeren uit de raad te voeden met hun ideeën.*
- *We zijn duidelijk over onze rol en die van betrokkenen bij participatietrajecten. Zo weet iedereen wat hij kan verwachten.*
- *We zeggen wat we doen en we doen wat we zeggen.*

- *Als raad zijn we zichtbaar. We zorgen ervoor dat we op de hoogte zijn van participatietrajecten.*

Het beleid rondom participatie krijgt binnen onze gemeente steeds meer en steviger vorm en gestalte. Als college werken wij daar samen met uw raad aan. Wij zijn er van overtuigd dat het op een creatieve en constructieve wijze gebruik maken van de verschillende mogelijkheden die participatie biedt voor een belangrijk deel tegemoet kan komen aan de behoefte om vanuit de samenleving invloed uit te kunnen oefenen op het bestuurlijke besluitvormingstraject, waarbij de opvattingen van verschillende partijen en belanghebbende kunnen worden afgewogen. Dit kan wellicht een zinvol alternatief zijn voor een benadering vanuit het instrument referendum.

Bijlagen: -